

નોટિસ પેપર ભાગ-૧
વિધેયકો, પ્રસ્તાવો, સંકલ્પો વિગેરેની સૂચનાઓ
પંદરમી ગુજરાત વિધાનસભા
છઠ્ઠું સત્ર
મંગળવાર, તા.૧૮મી માર્ચ, ૨૦૨૫

વૈધાનિક સંકલ્પો સિવાયના બિન-સરકારી સભ્યોના સંકલ્પો:-

બિન સરકારી સંકલ્પો (તા.૨૦-૦૩-૨૦૨૫)ના રોજ ચર્ચા માટે હાથ પર લેવાના સંકલ્પો.

(૧) માનનીય સભ્ય શ્રી કિરીટસિંહ ડાભીનો સંકલ્પ

"ભારતનું બંધારણ" આ શબ્દ સાંભળતાં જ ભારતના પ્રત્યેક નાગરિકને સાર્વભૌમત્વનો અહેસાસ થાય છે. ભારતની સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય વ્યવસ્થાનો આધારસ્તંભ તે આપણું બંધારણ છે. આ ત્રણેય વ્યવસ્થાના આધારે સમગ્ર દેશનું સંચાલન થાય છે, જેના થકી ભારતની લોકશાહીનો પાયો વધુ સુઢ્ઢ બન્યો છે.

ભારતના બંધારણને ઘડવા માટે ૨૯૯ સભ્યોની બંધારણસભાની રચના કરવામાં આવેલ હતી. આ બંધારણસભાએ વિવિધ દેશોના બંધારણનો વિગતવાર અભ્યાસ કર્યો અને તે પૈકી કેટલીક જોગવાઈઓને ભારતના બંધારણમાં ઉચિત સ્થાન આપવા માટે નિર્ણય કરવામાં આવ્યો. બંધારણસભાએ ૨ વર્ષ, ૧૧ મહિના અને ૧૮ દિવસના ટૂંકા સમયગાળામાં ભારતના બંધારણને ઘડવાની ભગીરથ કામગીરી પૂર્ણ કરી હતી. ભારતીય બંધારણ સભાના અધ્યક્ષપદે ભારતરત્ન ડૉ. રાજેન્દ્રપ્રસાદ અને ડ્રાફ્ટિંગ કમિટીના ચેરમેન તરીકે ભારતરત્ન ડૉ. ભીમરાવ આંબેડકરની ભૂમિકા ચાવીરૂપ હતી જેઓના અથાગ પરિશ્રમના પરિણામે તા.૨૬મી નવેમ્બર, ૧૯૪૯ના રોજ બંધારણ ઘડવાની કામગીરી પૂર્ણ થઈ અને બંધારણસભા દ્વારા ભારતના બંધારણને સ્વીકારવામાં આવ્યું. ભારતની સંસદે તારીખ ૨૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૦ના દિવસે સમગ્ર રાષ્ટ્રમાં તેને લાગુ કર્યું અને ત્યારથી જ ભારતનું બંધારણ એ દેશના પ્રત્યેક નાગરિકનું બંધારણ બન્યું. આ બંધારણને શાંતિનિકેતનના કલાકારો નંદલાલ બોઝ અને રામમનોહર સિંહા દ્વારા કલાત્મક રીતે સજાવવામાં આવેલ છે.

રાષ્ટ્રની આઝાદી માટેની ચળવળમાં સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓ રાણી લક્ષ્મીબાઈ, વીર ભગતસિંહજી, વીર સાવરકરજી, સુખદેવજી, પંડિત મદનમોહન માલવિયાજી, લાલા

લજપતરાયજી, નેતાજી સુભાષચંદ્ર બોઝ તેમજ દેશી રજવાડાંઓનું એકત્રીકરણ કરનાર અને અખંડ ભારતના શિલ્પી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ સહિત અનેક નામી-અનામી પ્રતિભાઓએ વિશિષ્ટ યોગદાન આપી ચાવીરૂપ ભૂમિકા ભજવેલ છે.

ભારતના બંધારણમાં દેશની “વિવિધતામાં એકતા” દર્શાવતા ગુણો, સમાનતા, સ્વતંત્રતા, બંધુતા અને સાર્વભૌમત્વના સિદ્ધાંતો તેમજ ભારતીય સંસ્કૃતિની અપ્રતિમ ઝલક પણ સમાવિષ્ટ છે. ભારતના બંધારણમાં ભગવાન બુદ્ધ તથા મહાવીરથી લઈ વીરાંગના રાણી લક્ષ્મીબાઈ અને છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ સહિતના ભારતીય સંસ્કૃતિના જ્યોર્તિંધરોના સિદ્ધાંતોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે.

ભારતના બંધારણના આમુખની શરૂઆતમાં “અમે ભારતના લોકો ભારતને એક સાર્વભૌમ, સમાજવાદી, બિનસાંપ્રદાયિક, લોકતંત્રાત્મક, પ્રજાસત્તાક તરીકે” સંસ્થાપિત કરવાનો સંકલ્પ કરેલ છે. ભારતના બંધારણનું આમુખ તે બંધારણનો આત્મા છે. બંધારણના અર્થઘટનમાં જ્યારે પણ કોઈ મુશ્કેલી ઊભી થાય ત્યારે આમુખમાં થયેલી સ્પષ્ટતાને આખરી ગણવામાં આવે છે.

ભારતના બંધારણનો મૂળભૂત હાર્દ એ છે કે રાજકીય સત્તાનો મુખ્ય સ્ત્રોત ભારત દેશના નાગરિકો જ છે અને તેથી તેને અધિનિયમિત કરી પોતાને જ સમર્પિત કરેલ છે. સમવાયી માળખું, સંસદીય વ્યવસ્થા, કેબિનેટ સિસ્ટમ, મૂળભૂત અધિકારો અને સ્વતંત્ર ન્યાયતંત્ર જેવી બાબતો આપણે અપનાવી છે.

બંધારણમાં ભારતના પ્રત્યેક નાગરિકને મૂળભૂત અધિકારો આપેલ છે તથા તેના રક્ષણ માટે બંધારણીય ઉપાયોની પણ વિશેષ જોગવાઈ રાખવામાં આવેલ છે. મૂળભૂત અધિકારોમાં અભિવ્યક્તિ અને વાણીનું સ્વાતંત્ર્ય, ૧૪ વર્ષથી નીચેની ઉંમરના બાળકોને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો અધિકાર, ધર્મ સ્વાતંત્ર્યનો અધિકાર સહિતની બાબતો ભારતના બંધારણે પ્રજાને આપેલ અમૂલ્ય ભેટ છે. સાચા અર્થમાં ભારત, એક કલ્યાણ રાજ્ય બની રહે તે માટે રાજ્યોએ અનુસરવાના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો પણ બંધારણે આપણને આપેલા છે.

ભારતીય બંધારણને તા.૨૬મી નવેમ્બર, ૧૯૪૯ના રોજ સ્વીકારવામાં આવ્યું, એ સોનેરી દિવસને તા.૨૬મી નવેમ્બર, ૨૦૨૪ના રોજ ૭૫ વર્ષ પૂર્ણ થતાં તેની ચાદગીરીરૂપે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સંવિધાન સદનના સેન્ટ્રલ હોલમાં ઉજવણી કરવામાં આવેલ. જેમાં માનનીય રાષ્ટ્રપતિ મહોદયા, માન.ઉપરાષ્ટ્રપતિશ્રી, માનનીય પ્રધાનમંત્રીશ્રી, લોકસભાના અધ્યક્ષશ્રી તેમજ માનનીય મંત્રીશ્રીઓ, સંસદસભ્યશ્રીઓ તેમજ અન્ય મહાનુભાવો ઉપસ્થિત રહેલ. ભારતના સંવિધાનની ૭૫મી વર્ષગાંઠની

સતત એક વર્ષ સુધી ઉજવણી કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ છે. આ ઉજવણીમાં મુખ્યત્વે ચાર બાબતો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવેલ છે.

૧. બંધારણનું આમુખ (Preamble of the Constitution)

૨. બંધારણને જાણો (know your Constitution)

૩. બંધારણનું ઘડતર (Making of Constitution)

૪. બંધારણનો મહિમા (Celebrating Glory of the Constitution)

આ ઉજવણીનો મૂળભૂત ઉદ્દેશ્ય ભારતનો પ્રત્યેક નાગરિક બંધારણના ઘડતરની સમગ્ર પ્રક્રિયાથી સુપરિચિત થાય, બંધારણને જાણે, બંધારણના આમુખની વિશેષતા તથા બંધારણના મહત્વથી પરિચિત થઈ, બંધારણ પ્રત્યે ગર્વની લાગણી અનુભવે તે છે.

મૂળભૂત હક્કો સાથે બંધારણે નાગરિકો માટે મૂળભૂત ફરજો પણ નિર્દિષ્ટ કરેલ છે. માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોને આધારે જ દેશના તમામ નાગરિકો માટે એક સમાન દીવાની કાયદો (Uniform Civil Code) ઘડવા સરકાર કૃતનિશ્ચયી છે.

અનેક ચઢાવ-ઉતાર, પ્રજાની અપેક્ષાઓ અને આકાંક્ષાઓને મૂર્તિમંત કરવા માટે ભારતનું બંધારણ પરિવર્તનીયનો ગુણ ધરાવે છે. તેમાં નિયત પ્રક્રિયાને અનુસરીને સુધારા કરવાની જોગવાઈ પણ સમાવવામાં આવેલ છે. ઉક્ત જોગવાઈને કારણે વખતોવખત થયેલા બંધારણીય સુધારાઓ તેમજ સંસદીય લોકશાહીના મૂલ્યોને જીવંત રાખનાર બંધારણના અમલીકરણમાં સંસદ, વિધાનસભા ગૃહો, ન્યાયપાલિકા, કારોબારી અને લોકશાહીની ચોથી જાગીર ગણાતા તેવા પ્રસાર માધ્યમોની ભૂમિકાની પણ આ તબક્કે નોંધ લેવી રહી. આ પવિત્ર બંધારણે રાજકીય, સામાજિક અને આર્થિક પરિવર્તનો વચ્ચે ભારતને વિકાસની કેડી પર સતત આગળ ધપાવવા માર્ગદર્શન આપ્યું છે. સાથે જ ન્યાય, સ્વતંત્રતા, સમાનતા અને બંધુત્વના મૂલ્યોને પણ સુનિશ્ચિત કર્યા છે, જે ભારતના શાસનના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો છે.

આપણું બંધારણ તમામ બાબતોમાં એક ઉત્કૃષ્ટ દસ્તાવેજ અને રાષ્ટ્રને અર્પિત થયેલો ઉપહાર છે. સાચા અર્થમાં આપણું સંવિધાન, આપણું સ્વાભિમાન અને ભારતના પ્રત્યેક નાગરિકનું સ્વાભિમાન છે. ભારતના સંવિધાન થકી જ આજે “સૌનો સાથ, સૌનો વિકાસ” શક્ય બન્યો છે. વિકસિત ભારતના સંકલ્પને ચરિતાર્થ કરવા માટે “સૌનો પ્રયાસ” પણ જરૂરી છે. જેના થકી ભારતના બંધારણની પવિત્રતાનું રક્ષણ કરી સંવિધાન દ્વારા ભારતના પ્રત્યેક નાગરિકની વિકાસ યાત્રા અવિરતપણે આગળ ધપાવવા અને વર્ષ: ૨૦૪૭માં ભારતને વિકસિત રાષ્ટ્ર બનાવવામાં “હમારા સંવિધાન, હમારા સ્વાભિમાન”ના અભિયાનને આગળ ધપાવવા માટે પ્રોત્સાહક પગલાં ભરવા આ સભાગૃહ રાજ્ય સરકારને અનુરોધ કરે છે.

(૨) માનનીય સભ્યશ્રી પ્રવિણભાઈ ધોધારીનો સંકલ્પ

પરંપરાગત રીતે, જેઓ પોતાના હાથ તેમજ સાધનસામગ્રીથી સખત મહેનત કરીને વસ્તુઓ બનાવે છે, તેઓ ખરા અર્થમાં આ દેશના નિર્માતા છે. ભગવાન વિશ્વકર્માના આ સંતાનોને આધુનિક સાધનસામગ્રી સાથે પોતાની પરંપરાગત કળા જાળવી રાખવાના ઉદ્દેશથી દેશના ચશસ્વી વડાપ્રધાન આદરણીયશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી સાહેબે, કારીગર વર્ગના સર્વગ્રાહી ઉત્થાન માટે “પ્રધાનમંત્રી વિશ્વકર્મા યોજના” અમલમાં મૂકી છે. ભારત સરકાર દ્વારા ૧૦૦ ટકા સહાયિત “પ્રધાનમંત્રી વિશ્વકર્મા યોજના” વર્ષ ૨૦૨૭-૨૮ સુધી પાંચ વર્ષ માટે લાગુ કરવામાં આવી છે.

“પ્રધાનમંત્રી વિશ્વકર્મા યોજના”નો હેતુ કારીગરો દ્વારા ઉત્પાદિત ઉત્પાદનો અને સેવાઓની ગુણવત્તામાં સુધારો કરવાનો તેમજ વિશ્વકર્મા સમાજ સ્થાનિક અને વૈશ્વિક મૂલ્ય શૃંખલાઓ સાથે જોડાય તે સુનિશ્ચિત કરવાનો છે. આ ઉપરાંત હસ્તકલાના કારીગરોને તેમના સંબંધિત વેપારમાં મૂલ્યવૃદ્ધિની શૃંખલાને આગળ વધારવા માટે સક્ષમ બનાવવા, શરૂઆતથી માંડીને અંત સુધી સર્વગ્રાહી સહાય પ્રદાન કરવાનો છે. આનાથી કારીગરો જે વ્યવસાય કરે છે, તેમાં ગુણાત્મક પરિવર્તન આવશે અને વિશ્વકર્મા સમાજની સામાજિક-આર્થિક સ્થિતિ તેમજ તેમના જીવનધોરણની ગુણવત્તામાં સુધારો થશે.

ભારતીય અર્થવ્યવસ્થામાં વિવિધ વ્યવસાયોના કારીગરો અને હસ્તકલાના કારીગરોનો નોંધપાત્ર સમાવેશ થયેલ છે. આ યોજનાના આયોજન અંતર્ગત ભારત સરકાર દ્વારા પ્રાથમિક તબક્કે ૧૮ વેપાર-વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલા લાભાર્થીઓને લાભ આપવામાં આવનાર છે. જેમાં વાળંદ(નાઈ), દરજી, ઘોબી, ઢીંગલી અને પરંપરાગત રમકડા બનાવનાર, સોની, શિલ્પકાર/મૂર્તિકાર/પથ્થરની કામગીરી કરનાર, બાસ્કેટ/મેટ/સાવરણી બનાવનાર/કાંથીની વસ્તુઓના કારીગરો, કુંભાર, કડિયા, લુહાર, સુથાર, મોચી/પગરખાં બનાવનાર કારીગર, બખ્તર બનાવનાર(આર્મરર), બોટ બનાવનાર, માછલી પકડવાની જાળી બનાવનાર, કુલોની માળા બનાવનાર, હથોડી અને ટૂલકીટ બનાવનાર, તાળાં બનાવનાર અને મરામત કરનાર વગેરે વિશ્વકર્મા કારીગરોનો સમાવેશ થાય છે.

“પ્રધાનમંત્રી વિશ્વકર્મા યોજના” સમગ્ર દેશની સાથે ગુજરાત રાજ્યમાં અમલી બનાવવામાં આવેલ છે ત્યારે વિશ્વકર્મા વ્યવસાયિકો તેના વધુમાં વધુ લાભાર્થી બને તે જરૂરી છે. આ યોજનાને બહોળી પ્રસિદ્ધિ મળે અને યોજના મહત્તમ લાભાર્થીઓ સુધી પહોંચે તે સુનિશ્ચિત કરવા અને આ સંબંધમાં અસરકારક પગલાં ભરવા આ સભાગૃહ રાજ્ય સરકારને અનુરોધ કરે છે.

(૩) માનનીય સભ્ય શ્રી મનુભાઈ પટેલનો સંકલ્પ

ભારતના વડાપ્રધાન આદરણીયશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીજીના દેશભરમાં બાળકો અને માતાઓને કુપોષણથી મુક્ત કરવાના નિર્ધાર સાથે આ પોષણ અભિયાનનો ગુજરાત રાજ્યમાં પણ પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો છે.

આ પોષણ અભિયાનમાં સગર્ભા મહિલાઓ સહિત છ માસના બાળકોથી માંડીને કિશોરીઓને આવરી લેવામાં આવ્યા છે. સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના, પૂર્ણા યોજના, સત્વ યોજના, ટેક હોમ રાશન યોજના, દૂધ સંજીવની યોજના તેમજ પ્રધાનમંત્રી માતૃવંદના યોજના દ્વારા કુપોષણને દૂર કરી પોષણયુક્ત તંદુરસ્ત સમાજના નિર્માણ માટે એક જનઆંદોલન રાજ્યભરમાં ચલાવવામાં આવી રહ્યું છે.

અંદાજે રૂ.૩૩૫ કરોડ ૪૦ લાખ જેવી માતબર રકમ કિશોરીઓને કુપોષણથી મુક્ત કરવા માટે ફાળવવામાં આવી છે. આ રીતે પોષણ અભિયાનને એક જનઆંદોલન સ્વરૂપે ચલાવવામાં આવી રહ્યું છે. પંદરથી અઢાર વર્ષની દિકરીઓના પોષણ માટે પૂર્ણા યોજના પણ અમલી બની છે ત્યારે આ અભિયાનમાં પણ ગુજરાત મોખરે રહેલ છે.

પ્રત્યેક બાળક અને આવનાર પેઢી તંદુરસ્ત રહે તેની જવાબદારી અને ચિંતા માત્ર સરકાર જ નિભાવી રહી નથી, પરંતુ સમગ્ર સમાજ અને જનતા તેમાં પોતાનું યોગદાન આપી અભિયાનને સફળ બનાવવા પ્રયત્નશીલ છે ત્યારે રાજ્ય સરકાર અભિયાનનો વ્યાપ હજુ પણ વધારવા માટે વ્યાપક પગલાં લે તેના માટે આ સભાગૃહ રાજ્ય સરકારને અનુરોધ કરે છે.

**ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય,
ગાંધીનગર.**

**ચેતન પંડ્યા
ઈન્ચાર્જ સચિવ,
ગુજરાત વિધાનસભા.**